Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 22. szám. Vasárnap, január 28.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . . 5 » — »
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai u. 3. sz.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, január 27.

A kath. autonomia fölötti vitákhoz.

A katholikus autonomiai congressz[us] tárgyalásainak közeledtével egy pár észrevételt teszünk az autonomia fölött most már mélyrehatóbban s élénkebben megindult vitára.

Dudek János dr. a »Magyar Állam« f. hó 26-iki számában maga is elismeri, hogy méltánylandó egyházjogi nehézséget képez a püspöki karnak, mint ilyennek és egyes tagjainak az autonomiába bevonása s maga is jelzi, hogy különös kath. autonomia volna az, hol az egyházmegyei tanácsban a megyés püspököt, az országos kath. gyülésen a püspöki kart le lehetne szavazni. Az előbbi elháritására, ami különben az egyház isteni alkotmányához tartozó püspöki hatalommal még kevésbé egyeztethető össze, javaslata is van; az utóbbi megakadályozására a javaslattételt, hogy minél tökéletesebb legyen, a püspöki karnak a congreszszuson kifejezendő nézetétől várja.

Én erre csak azt jegyzem meg, hogy még azt sem lehet tudni, hogy vajjon a püspöki kar, mint ilyen, fog-e a congresszuson nézeteket nyilvánitani. A készülő autonomia története nem erősiti e várakozást. Hanem most reám nézve e kérdés, mellékes, mert csak az autonomia feletti vitához teendő pár észrevételem akarom az autonomia ügyében is nagyérdemü dr. Dudeknek azon gyönge érvéhez füzni, melyre az országos gyülésen a püspöki kar leszavaztathatása kérdésében támaszkodik.

»Az első congresszuson, 1870-ben — ugymond — a püspökök épp oly módon szavaztak, mint a képviselők s egy esetben sem maradtak kisebbségben; ami elég bizonyiték a tekintetben, hogy a püspöki kar leszavaztatásától nem igen kell tartani. Ha 1870-ben, a *duhajkodó hangulatok ezen féktelen* korszakában *nem történt* ez, máskor — biztosan mondhatjuk — nem fog megtörténni, mert az az idő nem igen fog ismétlődni.«

Ily érvet használ az a dr. Dudek, aki az autonomiában a tanitó egyház $^1/_3$ és a tanuló egyház $^2/_3$ számarányának elfogadását azzal ajánlja, hogy ezen arányt megszokták s ennek módositása bizalmatlanságot keltene a világi elemben; holott ugy áll a dolog, hogy az $^1/_3$—$^2/_3$ arányhoz való ragaszkodás éppen az elfogadhatatlan majorizálási törekvést hozza előtérbe a tanuló egyház részéről, mely az egyház ugynevezett világi vonatkozási ügyeiben is csak hatalom átruházás, delegátio utján nyerheti hatalmát.

Ki ne óhajtaná, hogy semmiféle, legalább katholikus kérdésnél a *duhajkodó hangulatok* ne nyilvánuljanak?

Hanem biz azok előfordultak; előfordulhatnak a jövőben is.

Sajnos, maga a katholikus sajtó egyes képviselőinek az autonomia feletti vitában már is nyilvánitott magatartása, hangja, könnyebben, mintsem gondolnók: feltámadhatónak jelzik a duhajkodó hangulatok féktelen korszakát.

Az a mód és hang, melylyel a kath. sajtóban is támadják a nekik nem tetsző véleményeket, sértegetve és sértő gyanusitásokkal illetve a legtiszteletreméltóbb katholikus személyeket, azonfelül, hogy nem méltó a kath. sajtóhoz: rengeteget árt az autonomia ügyének.

Ezen gondolatot azon hirlapi czikkek olvasásának hatása alatt állitjuk a katholikus sajtó képviselői lelki szemei elé, melyek az önfeláldozó kath. hithűség példaképe, az élő magyar katholikus vezérférfiak legelseje, gróf *Zichy* Nándor kétségtelenül roppant sulylyal biró véleményét ostromolják.

Pedig bármit mondjon is bárki az ő véleményéről: aki ismeri a katholikus egyházban szokatlan, modern autonomia szervezet létesitésének nehézségeit; a ki tudja, hogy még a többségi javaslaton is, mely pedig az eddigiek között legjobbnak látszik, igen fontos javitani valók lesznek; aki tudja, hogy ily messze kiható ujitást nagy figyelemre méltó ellenzékkel szemben egyszerüen szavazattöbbség alapján nagyon megfontolva engednek életbe léptetni éppen a legilletékesebb tényezők; a ki gondol pl. arra, hogy mily nagy akadály a gör. szert. katholikusok állásfoglalása az autonomia ellen; attól el is tekintve, a mi a sajtó utján kiszivárgott az államkormány törekvéseiről s amit gróf *Zichy* Nándor széles látóköre s mélyebb betekintései révén esetleg még megtudhatott: ez előtt nem közönséges bölcseségre vall, ha egy oly, éppen világi nagy alak, mint gróf *Zichy* Nándor azon eshetőségre is előkésziti azokat, a kiknek erre szükségük van, hogy könnyen megeshetik, hogy most

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Temetés.

Szük szobámba bezárkozom:
Könyveimmel foglalkozom . . .
Kivül zsongnak a harangok . . .
Vajjon ki lehet a halott?

Kinyitom kis ablakomat:
Kérdezem az ott járókat . . .
Vállaikat vonogatják,
Szavam válasz nélkül hagyják.

Ugyan-ugyan mért is kérdem?!
Gyászfátyolt kell kötnöm nékem:
Ifjuságom! te vagy halott,
Neked huzzák a harangot.

Mig más örül, én görnyedek,
Tudásért, hirért epedek:
A sirt négy fal között ásom,
Itt hervadt el ifjuságom!

Endrei Kálmán.

Játékasztal mellett.

Irta: **Kincs István.**

A kibiczek rendesen pontos emberek. Pontban jönnek, pontban távoznak. Meg van már a székük, melyikre leülnek s meg a játszójuk, kinek amugy titokban segitenek. A kibicz rendesen jobban szorit, mint a játékos maga. S éppen azért nem is értem, mint lehet kibiczre haragudni. Hiszen a jámbor a mi leghüségesebb barátunk. Ha nem is mutatja, hanem azért velünk örül és velünk busul: megosztja velünk a jó és balsorsot egyaránt. S hogy ezt mind csak titokban teszi, az annál nemesebb vonása: csak az önző és haszonleső nép viszi érzelmeit piaczra. Szóval no én szeretem a kibiczet. Még azt se bánom, ha néha járatni kezdi a száját. Mert akárki mit beszél, hallgatni, mint a sült hal a vizben két három órán keresztül, az lehet szerintem a földön a legnagyobb penitenczia.

S a kibiczhad ugy látszik hamar tisztába jön a maga embereivel. Engem legalább kiismertek, mert ha leültem valahová játszani, hát nyomban körülfogtak. Nekem egész testőrségem volt, mig ellenfeleimnek csak amugy véletlen akadt egy-egy firmája. Uj emberek voltak azok is többnyire; darabig csak kivallották, mikor azonban egy-két jóakaratu megjegyzés fejében, néhányszor alapos lehordásokban részesültek, ekkor azután csapatostul pártoltak át hozzám. S mellettem körömszakadtáig kitartottak: gusztus volt nézni őket, mekkora érdeklődéssel viseltetnek a játékom iránt: Ha gomboztam volna, talán amellett is élveztek volna.

Es én dehogy bántottam őket.

A sok közül különösen egy vált ki a hozzám való nevezetes ragaszkodásával. Épen azt a mesgyét taposta, mely az ifjukor a férfikortól elválasztja. Fekete haja s arczának üdesége az elsőre emlékeztettek, de ábrándos komolysága már a meglett férfi tulajdona volt. Iktató volt a járásbiróságnál s félesztendeje sincs, hozzánk került. De a kaszinóben való megjelenése első napján az én oldalam mellé telepedett s attól a pillanattól fogva olyan rendithetlen kibicze lett, hogy bottal se tudnák elverni mellőlem.

Különösen a sakk érdekli.

Kártya közben még szopogatja a rendes három deczijét, de ha a nyugalmazott őrnaggyal sakkozni kezdünk, akkor a bor nem is léteznék a számára. Az egész ember csupa szem. A figyelem kiüt kissé ránczbaszedett homlokára s majdnem elnyeli érdeklődő tekintetével egész táborunkat.

Szenvedélyes sakkozó lehet, annyi kétszerkettő. Csak akadna már valaki, a kivel ő is kiköss[ön] . . . hanem hát hiába! Ketten játszunk csak az egész városban sakkot: én és a nyugalmazott őrnagy, de mert ez soha csak öt perczet se mulaszt a kitüzött időből, következőleg szegény iktatónak még a legjobb szán-

sem sikerül még valóban jó s legalább is a szükséges tökéletesedés utját be nem vágó autonomia létesitése; de ennek azért nem szabad senkit egyháza iránti hüséges ragaszkodásában zavarnia.

Most támadják *Zichy* Nándor grófot nem illő módon ezért azok, akik maguk hirdették előbb, hogy ha nem olyan lesz az autonomia, a mint ők kivánják, majdnem »ex cathedra« adván elő véleményüket, akkor inkább ne legyen.

A többségi javaslatot a készitőkre s megszavazókra sértő támadásokkal illették, pedig nagyon jól tudták, hogy a legtekintélyesebb világi kongresszusi tagokkal püspököket is itélhetnek illetlenül. És most az előbb annyira gyalázott többségi javaslat elfogadtatása érdekében nyilnak meg ugyanazon lap hasábjain.

Maga az ily következetlenség nagyobb szerénységre kellene, hogy sarkaljon mások állitólagos következetlensége ostromlása módjában.

Qui habet aures audiendi, audiat!

X. Y.

Szilágyi Dezső a kiegyezés válságairól

Többekben volt szó a lapokban arról, hogy Szilágyi Dezsőnek kész terve van arra, az esetre, ha az osztrák viszonyok folytán a kiegyezés válságba jutna és az osztrák delegáczió nam funkczionálna. Sőt sokan neki tulajdonitották azt a monstruzus tervei, hogy ebben az esetben a magyar delegáczió egyoldalulag intézik a közös ügyek ellenőrzését és a közös költségek megszavazását. Szilágyi Dezső egy hirlapiróval folytatott beszélgetés közben nemcsak megczáfolta ezeket a híreket, hanem élesen elitélte a kiegyezés válságának ilyetén megoldási tervét. Nyilatkozata a következő:

— Nem igaz, hogy én erre az eshetőségre bármi tervet vagy megoldási módot ajánlottam volna vagy ily terv vagy megoldási mód diskucziálásába beleereszkedtem volna; vagy ily terv helyessége, vagy helytelensége iránt nyilatkoztam volna és pedig sem a kormánynyal szemben, sem mással szemben. Akkor is, azóta is, ha nem ez, de más terv bár magánbeszélgetésben fölhozatott, annak diskucziálását mellőztem.

Arra a kérdésre pedig, hogy helyesli-e a tervet a következő választ adta.

— Ez a terv rossz, sőt következményében képtelenség. Hogy egyebet ne emlitsek, a delegácziók az alkotmány által eléjök utasitott ügyeket csak egyező határozatokkal intézhetik el. Az egyiknek határozata magában véve még fejedelmi megerősités alá sem bocsátható. A delegácziók hatáskörébe utasitható ügyek egyike sem intézhető el ily módon. Ez annyira elemi dolog, hogy nem hiszem, hogy komoly ember akad, a ki ily tervet megoldásul ajánlana.

Szilágyi Dezőnek ezek a nyilatkozatai határozottság tekintetében semmi kivánni valót sem hagynak hátra. Meg kell jegyeznünk, hogy az a megoldási mód, melyet Szilágyi Dezső most olyan élesen elitél a kormány félhivatalos lapjában, a »Magyar Nemzet«-ben látott napvilágot.

Azt a hirt pedig, hogy ezt a megoldási módot Szilágyi Dezső eszelte ki már akkor, mikor az 1898. I. törvényczikket megalkotta, a kormányhoz közel álló körök lanczirozták. Ugy látszik az volt a szándék, hogy mikor a készülő bonyodalmakra való tekintettel merőben törvénytelen és veszélyes módu proczedurára készitik elő a közvéleményt, Szilágyi Dezső elismert tekintélyével akartak takarózni. Szilágyi azonban egy csapásra véget vetett ezeknek a machinácziónak, kijelentvén, hogy hiába akarnak neki ilyen formulákat suggerálni, mert ő ilyenekre nem kapható.

Nyilt levél a villamos vasut ügyében.

Nagyvárad, január 21.

Kedves atyámfiai!

Engedjétek meg nekem, hogy e régi megszólitással illesselek titeket, kik a létesitendő városi villamos vasutra vonatkozó szerződésnek f. hó 25-én tartott bizottsági tárgyaláson elfoglalt és nyilvánosságra jutott *álláspontommal rokonszenvestek* Mert jól esik lelkemnek a régi jó időkön, a régi közéleten — melyekről szüleim édes oktatása alapján szereztem igaz tudomást — merengeni, annak jellegzetes vonásait legalább a régi kifejezések használatával föleleveniteni.

Mivel nekem előre láthatólag nem lesz alkalmam és szerencsém a febr. hó 8-án tartandó közgyülésen, melyen a városi villamos vasut ügye szőnyegre kerül, részt venni, hisz épp akkor folytattatnak a kath. aut. tárgyalások Budapesten, — arra kérlek titeket kedves atyámfiai, kik az alapelvekre nézve egyet értetek én velem, mindenekelőtt szorgalmazzátok azt, hogy a város törvényhatósági bizottságának minden tagja kapja kezéhez ugy a nm. m. kir. kereskedelmi miniszter ur által leküldött »*vörös tintával kiigazitott*« példány *hü* másolatát, valamint a villamos albizottság által elfogadott megállapodások alapján szövegezett *szerződés* másolatot.

Ha e két okmány kezetekben lesz és azt alaposan tanulmányozzátok, akkor két dologról fogtok meggyőződni, először arról, hogy már a nm. m. kir. kereskedelmi miniszter által vörös tintával kiigazitott szerződési példány, mily lényeges pontokban különbözik az 1899. jan. 12-én a közuti vasut által elfogadott szerződéstől, másodszor megfogtok győződni arról is, hogy ámbátor a nm. m. kir. kereskedelmi miniszterium 1900. jan. 22. kelt magas leiratában a vörös tintával kiigazitott pontozatokra nézve — hogy azok elfogadtassanak *semminemü különbséget nem tesz*, hanem »fölhivja a város közönségét, hogy általa kiigazitott példányban foglalt módositásokat — — *érvényesitse*«, mégis a villamos albizottság és az avval összehivott tanácstagok, csak addig tekintették *Ne bánts virágnak* a miniszter vörös tintával kiigazitott példányát, ameddig az a város által az 1899. jan. 12-én elfogadott szerződésben kifejezett kivánságok törlésére a módositásra vonatkozott, ellenben 2 sarkalatos pontjában, melyek a vállalkozó közuti társaság részéről kivántak némi áldozatot, t. i., hogy a villamos sinpár fektetése folytán hasznavehetetlenné vált utczaburkolati anyagot, melyet ők rontottak el a pálya fektetéssel, tartoznak megfelelő uj anyaggal pótolni és hogy a megkötött szerződéstől nem állhatnak el, ha azon a nm. m. kir. kereskedelmi miniszter ur változtatásokat tenne is, már nem volt többé a miniszter vörös tintával kiigazitott példány *Noli me tangere*, megszünt nebánts virág lenni, az albizottság már nem követi betü szerint a miniszter vörös tintával kiigazitott példányát, hanem szövegezi a §§-t akként, hogy az simul a vállalat igazgatóságának kivánságához.

Kedves atyámfiai én ezt az elbánást megérteni nem tudom, hogy egy és ugyanazon mi-

---

dékom mellett sem nyujthattam alkalmat, hogy egyszer maga is síkra száljon a tudományával.

Neki bizony kibiczelni kellett.

De szivesen megtette Soha még szóval sem emlitette, hogy játszani szeretne. Azok közé a boldog emberek közé tartozott, kik nagyon szerény igényekkel birnak, kik ha fejsze után találják kivetni a horgukat, kimondhatlanul örülnek mégis, ha mindjárt csak a nyelét találják is kihalászni.

És én ragyon, de nagyon szerettem azt az embert. Volt benne valami, a miért szeretni kellett. Lehet, hogy a jóságos arcza, a szivhez szóló tekintete kötött le annyira; talán hizelgett nekem, hogy annyira érdeklődik s épen csak én vagyok az érdeklődésének a tárgya; esetleg ugy van, hogy a rokonszenv önkénytelen is rokonszenvet ébreszt a másik kebelben, a miként a villanyos test is villanyosságot kelt egy szomszéd testben, szóval nem tudom, miért miért se, elég az hozzá kevés ember iránt viseltettem annyi rokonszenvvel, mint ép az én különben ismeretlen kibiczem iránt.

Az ő jelenléte végre már valóságos létfeltétele volt az én játékomnak. Ha nem volt a hátam mögött, vagy nem ült mellettem. nyomban olyan bolond huzásokat tettem, hogy az őrnagy akárhányszor megcsóválta a fejét utána. Sokszor kellett hallanom:

— Ma már megint nem lehet magával játszani, öcsém. Vigyázzon már, kérem!

Próbáltam vigyázni. Hanem mind hasztalan. A helyett, hogy terveket csináltam volna, mindig csak az ajtóra puskáztam, vajjon jön-e már s ha nem jött, akkor meg váltig törtem. rajt' az eszemet, ugyan hát miért nem jön? Beteg talán? bizonyosan lelőtte valami, mert ha nem, akkor csak eljött volna.

S e közben a játék ugy elveszett, hogy folt se vált belőlem.

Hanem ha megjött! Igen, akkor . . . akkor egyszerre olyan széles kedvem kerekedett, hogy keresztül-kasul jártam ellenfelem táborában; szegény őrnagy alig győzött védekezni, addig kergettem a királyát, mig csak minden katonáját pozdorjává törve, bele nem szoritottam a hinárba.

S az őrnagy ilyenkor megint megszokta csóválni a fejét:

— Na ezt se hittem volna! Bizonyosan bolondgombát evett ma, édes öcsém, hogy olyan vad szerencsével játszik.

Lám! mi mindent nem köszönhetni egy kibicznek.

Pedig szegény iktatónak a napjai már meg valának számlálva. Nem az Uristen számlálta meg őket, dehogy kérem! én, tulajdon jómagam fütöttem be a kibiczelésének. Nagyott vétett a boldogtalan, égbekiáltó bünt követett el s akárhogyan szerettem, mégis én lettem Isten boszuló jobbjának büntető eszközévé.

Ugy történt, hogy az őrnagy egyszer, szokása ellenére kirugott a hámból. Egész éjjel névnapot tartott husz-harmincz vendég között. Sokat csipett a jóból s másnap azért kénytelen volt az ágyat őrizni.

Mi sem természetesebb tehát, hogy én is hiába lestem a sakktábla mellett. Az óra elütötte az ötöt, utána cselekedte a fertályt, a félre is rágyujtott már, hanem az őrnagy persze otthon itta a herbatheáját és csak nem jött.

Fészkelődni kezdtem. A kibiczem is mintha már türelmetlenkedni kezdett volna. Első eset volt ez nála, mert különben olyan nyugodtan viselte magát mindig, mint a vén kisasszony macskája az ablakban, mikor aluszik.

— Ej mit! — fordultam hozzá — mit várjuk az őrnagyot? jöjjön, barátom, mindjárt maga. Eljátszunk ketten is.

A kibicz azonban vonakodott.

— Köszönöm . . . köszönöm — mondta fejét rázva.

— Ne tréfáljon már — biztattam szép szóval — fogja csak és huzzon egyet.

Hanem az iktató ijedtében mindjárt mindakét kezét zsebébe csusztatta, csakhogy huznia ne kelljen.

— No de hát mirevaló ez a sok szerénykedés? — támadtam rá kissé türelmetlenül — Az én kedvemért sem játszik?

— Még, igen, izé, még az ön kedvéért sem — hebegte a másik.

— És miért nem? — pattantam föl roszszul palástott hoszusággal.

— Mert . . . mert nem tudok sakkozni.

— Nem tud sakkozni?! — orditottam föl haraggal — ön mondja azt nekem? ön ki olyan szakavatottsággal és figyelemmel kibiczel

niszteri példánynak a pontozatai egyszer mikor (a város által az 1899 jóváhagyott szerződésben kifejezett kivánság huzza a rövidebbet), *mereven követendő*, attól eltérni nem lehet, nem szabad, mert különben veszélyeztetjük a villamos vasut létrejövetelét, máskor pedig (mikor áldozatot kiván a vállalkozótól is) akkor már ruganyosak a *pontok* akkor, már szabad módositássokkal simulni a vállalat kivánságához.

Ezt én nem értem, de azt gondolom ti sem értitek.

Kedves aiyámfiai! Nem tud az én fejembe menni az, miért kell nekünk *minden áron* méltóságunk feláldozásával is a villamos vasutat létesitenil

Én ugy gondolom, ha nekünk csak városi terület használat engedélyezésére vonatkozó jogunk van, mégis kiköthetjük, hogy ezen jogot csak 3 feltétel mellett adjuk meg a közutinak t. i.:

a) a Fő-utczán és Szt.-László-téren nem lesz felső vezeték;

b) a közuti türni tartozik, hogy a jövőben létesülhető vasuti vállalat pálya vonalai keresztezhesse a közuti vonalat, illetve amellett 200 méterig parallel haladhasson;

c) az értékesebb sertésvásártérért kap a város külön ellenértéket.

Végül, magától érthető, hogy az előbb emlitett — a vállalatra nézve némi áldozattal járó — a miniszter által kikötött 2 ponthoz ragaszkodnunk kell.

Kedves atyámfiai, lélekben veletek lesz:

igénytelen atyátok fia

Dr. Hoványi Gyula.

Hogy nyissuk meg a szinházat?

Nagyvárad, január 27.

A nagyváradi *Szigligeti Társaság* tegnap tartott ülésén élénk eszmecsere tárgyát képezte a városi szinház megnyitásának kérdése, mely azzal végződött, hogy *Rádl* Ödön elnök felhivta a kiküldött bizottság minden egyes tagját, nem különben a szinügy barátait, hogy gondolkozzanak e kérdés fölött s véleményeiket akár a bizottság ülésén, akár a helyi sajtóban fejtsék ki ez ügyben.

«Szigligeti szinház.»

A megnyitásnak Nagyvárad nagy és dicső szinészeti multjához képest, nagy ünnepélyességgel kell végbe menni. Az első kérdés azonban itt, a mit még a megnyitás előtt okvetlen tisztázni kell, *a szinház nevének kérdése.*

Most még ugyanis csak városi szinháznak hivjuk a szinházunkat, mert az *állandó szinház* elnevezés már dr. *Hoványi* Géza ur inditványára levétetett a napirendről. A megnyitásnál egy uj nevet kellene felvenni szinházunknak. A szinház elnevezések nagyon különbözők szoktak lenni. Néha egy-egy irányzat szerint nevezik el a szinházat, mely irányzat szerint az müködik avagy legalább is mnködni kellene. Igy van Nemzeti, Népszinház, Vig, Magyar szinház stb. A francziák is e szerint nevezik legtöbbnyire a szinházakat. Az osztrák sógorok és az angolok egy-egy nevről is nevezik el szinházaikat. pl. Carltheater, Raimündtheater, Londonban Albert-hall stb.

Nálunk Magyarországon, a vidéki szinházaknak »Nemzeti szinház« nevet szoktak adni legtöbbnyire és vannak teljesen névnélküli szinházak is. Miután azonban azt látjuk, hogy a név nem igen kötelező az irányra nézve, ennélfogva az uj szinháznak egész bátran adhatnánk bármily nevet. Azok a városok, melyek egyáltalában semmiféle nevet nem juttattak szinházuknak, bizonyára azért tették ezt, mert a város müvészeti, vagy irodalmi történetében semmi oly momentum nincsen, a melyből kiragadva egy-egy megfelelő nevet, azzal szinházukat elnevezhetnék. Nagyváradnak van ily irodalmi és szinmüvészeti momentuma és éppen ez okból proponáljuk, hogy uj szinházunk a

»Szigligeti szinház«

nevet viselje. Szigligeti Ede, a magyar népszinmü geniális megteremtője itt született Nagyváradon, itt nyerte a népszinmüvek irására az első impressziói. A korona-utczai bolthajtásos kovácsmühely még most is éppen áll, a melyről Szigligeti a Szökött katona egyik jelenetének az instrukcióját elreneezte. Nevéről nevezni el szinházunkat tehát méltó lenne a nagy szinmüiró emlékéhez, méltó a nagyváradi uj szinházhoz és intő jel az utódok számára, hogy ez a város nagy anyagi áldozatai árán épült szinház a nemzeti eszmék propagálására van fentartva.

A megnyitási ünnepély.

A szinügyi bizottság és a Szigligeti Társaság közös tanácskozásra kiküldött minden egyes tagja meg van győződve arról azt hiszük, hogy Nagyvárad nagy szinügyi multjához képest a szinház megnyitása egy nagy ünnepély formájában történjék és hogy részt vegyen ezen ünnepélyen a város apraja nagyja, részt vegyen benne a társadalom minden faktora. Az ünnepély magvát képezze az esti szinielőadás még pedig a *Somogyi* Károly társulatának személyzetével. Arra nézve, hogy mi adassék elő a megnyitó diszelőadáson, Somogyi Károly szinigazgató azon propozicziót tette, hogy ő a *Hunyady László* operát adatná elő. A bizottság tagjai között többen vannak, a kik a megnyitó elöadásba bele szeretnék vonni a drámát, népszinmüvet, operát még pedig olyan formán, hogy a prológus után, egy drámánkból, népszinmüvünkből és operánkból egy-egy jelenetet játszanának el. A mult szini évad előtt Szentgyörgyi István, a kolozsvári Nemzeti Szinház tagja tartotta ilyen alakban jubileumát, hogy legjobb szerepeit bemutassa.

Az ünnepély egy része még délelőtt folyna le *egy rendkivüli városi közgyülés* alakjában, mely után diszebéd következnék.

Ime az ünnepély-tervezet főbb vonásaiban. A tervet a bizottság egyes tagjainak terve szerint szedtük össze s most fődolog az, hogy a nemsokára összeülő bizottság e tervezet részleteit kidolgozza.

Délafrikai háboru.

Ha egy hadosztály leveretett, ugy küldjük tüzbe a másikat. Az angol zászló becsületét okvetlen meg kell menteni. Nem lehet türni, hogy egy inczi-finczi kis egérke egy hatalmas bömbölő oroszlánt igy megszégyenitsen. Miért nem mozgósitják a 8-ik hadosztályt, meg a többi milicziát? A 4-ik lovasdandárt okvetlen el kell küldenünk. Egy 20 millió sterlinges hadiköltség kevés lesz, többet kell adni, csakhogy a háborut méltóan befejezhessük.

Az angol sajtó most telve van ilyen felkiáltással és e nagy nemzeti szerencsétlenségben szinte feledi, hogy ezt a háborut tulajdonképen egy hatalmas érdekkör inditotta, hogy előnyt huzzon a biztosan várt jó eredményből.

*

A háboru jelen állapotáról **tudósitásaink** a következők:

London, jan. 27. A »Daily News« szerint hire jár, hogy a kormány mindjárt a parlament összeülése után legalább 20 millió font sterling megszavazását fogja kérni hadi czélokra.

A »Times« egy czikkben ezt irja: Valószinüleg még nagyobb követeléseket kell majd a nemzettel szemben támasztani. Bizonyosak vagyunk felőle, hogy a nemzet nem fog ingadozni. A kormány jól tenné, ha a többi milicziát azonnal mind behivná, a 8-ik hadosztály mozgósitását a mennyire csak lehet, siettetné, de mindenekelőtt a harcztérre küldené a 4-ik lovasdandárt.

Brüsszel, jan. 27. Az itteni reggeli lapok egy magántáviratot közölnek, a mely szerint Warren hadosztályából a Spions-Kopnál vivott csatában 800 ember elesett, 1500 megsebesült és csaknem az egész tüzérség odaveszett.

London, jan. 27. Warren vereségéről e pillanatig minden közelebbi részlet hiányzik. A reggeli lapok két verziót emlegetnek arról az okról, mely Warrent a Spions-Kop elhagyására késztette. Az egyik verzió szerint Warren visszavonult azért, mert ugy találta, hogy a spions-kopi hadállás nem nyujtja azokat a taktikai előnyöket, melyeket tőle várt. A másik verzió azt mondja, hogy a búrok szerdáról csütörtökre virradó éjjel megtámadták Warrent és rohammal kiüzték pozicziójából.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Január 28. Értekezlet a városház épitése ügyében d. u. 5 órakor.
Jan. 28. Rét Népkör közgyülése
Jan. 28. A nagyváradi honvédegylet ülése.
Jan. 28. Az ipartestület közgyülése.
Jan. 28. A Polgári takarékpénztár közgyülése.
Február 1. Joghallgatók felolvasó estélye Margittán.
Február 10. Biharmegyei Takarékpénztár közgyülése.
Február 11. A Leszámitoló bank közgyülése.
Február 18. Biharmegyei kereskedelmi, termény hitelbank közgyülése.
Február 18. Gazdasági és iparbank közgyülése.
Márczius 8. Bihoreána közgyülése.
Márczius 11. A Szigligeti-Társaság közgyülése.

---

már nekünk vagy fél esztendőn keresztül! Azt hiszi gyerek vagyok, kit minden szire szóra lóvá lehet tenni? Vagy játszik most egyszerre, vagy fölmondom egy és mindenkorra a szállást mellettem. Tessék választani!

És ő választott.

Szomoruan mondta:

— Sajnálom, hogy megbántottam, de higyje el, uram, szavamra mondom, ha tetszik, kész vagyok rá meg is esküdni — én . . . én csak nem is konyitok a sakkhoz. Különben pedig bocsásson meg, nem leszek többet terhére.

Szegény betartotta szavát. Be se merte tenni attól a percztől fogva a lábát a kaszinóba. Egy hét mulva az őrnagynak is föltünk a távolléte, mert azt kérdezte?

— Hát már magát is cserbehagyják leghivebb kibiczei. Hol van az a bizonyos uri ember?

— Eh, hagyjuk azt! — fortyantam föl dühösen — bizonyosan lumpolt az is és herbatheat iszik most odahaza.

Ellenfelem megütközve nézet föl rám. Alludálásnak vette a dolgot. De mikor látta, milyen emberevő kedvemben vagyok, jónak látta szó nélkül lenyelni a gombóczot, mert ha nem teszi, akkor szent igaz, iziben ugy összeveszünk, hogy a kaszinó akár mindjárt befüthetett volna a sakktáblával: tiz esztendeig sem akadt volna pártnere az őrnagynak.

UJDONSAGOK.

A nőegylet kalikó-bálja.

Nagyvárad, jan.. 27.

Az előkészületekből s az irányadó hangulatból itélve a Biharmegyei Nőegylet kalikó-bálja egyike lesz a farsang legfényesebb és legjobban sikerülő mulatságainak s e tekintetben vetekedni fog az utóbbi évek mulatságaival is.

A bálok professszionátus rendezői nagyon jól tudják azt, hogy semmi sem oly kapós, mint a korai gyümölcs, meg mint az a mulatság, a melynek valami ujsága, specziális sajátsága van. A nőegylet kalikó-bálja uj és specziális, mert a legutóbbi 5—6 év alatt, ilyen nem volt, a mi pedig azelőtt volt, az már jóval kivül esik a mostani bálozók emlékezetéből. A bál gondolata tehát igen szerencsés s a nőegylet érdemdús elnökнője, özv. br. *Gerliczy* Félixné szép tervét, egy menház felállitását a szegény agg nőknek, nagy lépéssel fogja előmozditani.

A meghivók a mai napon küldetnek szét s a nőegylet felkéri a kalikó-bálon részt venni óhajtó közönséget, hogy a meghivó belső oldalán irt *tudnivalókat* szigoruan megtartani szíveskedjék. A meghivó szövege a következő:

Meghivó. A »Biharmegyei és nagyváradi nőegylet« az általa létesitendő szegényasszonyok-menháza javára Nagyváradon, *1900. évi február hó 17-ik napján*, a Kereskedelmi Csarnok termeiben *zártkörü kalikó-bált* rendez. Belépés dija: személyenkint 4 korona, családjegy 3—6 személyre 10 korona. Jegyek ezen meghivó előmutatása mellett előre válthatók: özv. Grunwald Henrikne alelnöknő lakásán (Bémer-tér) 1900. február hó 17-ik napjától fogva délelőtt 10 órától 12 óráig és délután 3 órától 4 óráig. Az esti pénztárnál d. u. 6 órától fogva. Az esti pénztárnál calicosok már jegyet nem válthatnak. A bál kezdete fél 9 órakor. Felülfizetéseket köszönettel fogad az egyesület és azokat nyilvánosan nyugtatványozza. A biharmegyei és nagyváradi nőegylet nevében: özv. báró Gerliczy Félixné sz. gróf Korniss Lujza, elnöknő. Sokoll Józsefné sz. báró Wildburg Sylvia, alelnöknő. Özv. Grunwald Henrikné sz. Novobáczky Gizella, alelnöknő. Ficzek Lajos, pénztáros. Böszörményi Géza, jegyző.

Tudnivalók:

Calico-öltönyök rózsaszin saten szövetü, galléros dominó, hasonló rüsch diszitéssel, fekete bársony félálarcz csipkével. — A minta, mely szerint a calico-öltöny készitendő, Kunz József és társa czég kirakatában van közszemlére téve. — A résztvevő hölgyek kéretnek, a lehetőségig mindannyian a minta szigoru betartásával — Calicoban megjelenni. — Férfiak estély öltönyben jelennek meg.

Tánczrendező bizottság: ***Mezey*** Mihály, elnök, Dr. ***Bartha*** László, alelnök. Dr. ***Cziffra*** Kálmán, alelnök. Ifj. ***Frankó*** Endre, háznagy. ***Ficzek*** Emil. jegyző. ***Sebő*** Mihály, jegyző. Bizottsági tagok: Altnőder Béla, Bágya Ödön, Balásházy Iván, dr. Baróthy Pál, Biszterczky Iván, Bozóky Gyula, ifj. Böszörményi Géza, Csanády Kálmán, Cseresnyés Béla, Cseresnyés Zoltán, Damjanovich Miklós, dr. Deési Géza, dr. Dorgó Gábor, Fanta A. Rezső, Fest Géza, Ficzek Jenő, Frátar Emil, Frei Lipót, Géher Lambert, Gyalokay Jenő, dr. Gyöngyössy István, Halász Lajos, Igler Alfréd, dr. Imrik Gusztáv, Jankovits Tihamér, Kenéz Sándor, Knapp Lajos, Krajcsovics János, Küttel Károly, drt Mayer László, Millye Gyula, Millye Lajos, Medvigy Gábor, Medvigy István, Molnár Kálmán, dr. Moskovits Miklós, Nyiry Béla, dr. Nyiry Ödön, Olasz Béla, Ormay Lajos, dr. Papp Dezső, dr. Perczel Adolf, Poynár Ernő, gr. Pongrácz Kálmán, gr. Pongrácz Rudolf, Puskás L. Béla, Reiber Viktor, Ruszka Kálmán, br. Schweiben-Durneis Gyula, Segesváry Ödön, Sipos Árpád, dr. Szöllősy Ernő, Sztachó Lajos, Szunyogh Andor, dr. Thúry Endre, dr. Thúry Kálmán, Thúry László, Varga Károly, dr. Wawrek Kálmán.

* **Stefánia házassága.** *Stefánia* főherczegasszony vagyonát most leltározzák és házassága előtt vagyoni viszonyait teljesen rendezik. Igy a *Rudolf* trónörököstől származott vagyonrészek az *Erzsébet* főherczegnő tulajdonába mennek át, a közös szerzeményt pedig fölosztják közte és leánya közt. Egy barátnéja a napokban kisérletet tett, hogy lebeszélje, a főherczegasszonyt házasságáról, mire ő ugy válaszolt:

— Ti nem ismeritek a szererelmet!

* **Hoványi Gyula nyilt levele.** Lapunk más helyén közöljük közügyeink egyik bátor előharczosának, dr. *Hoványi* Gyulának nyilt levelét a villamos vasut ügyében, melyet a városatyákhoz intézett. E szokatlan lépésre az a körülmény kényszeritette, hogy mint az országos kath. autonomia kongresszus előadója holnap a kongresszus tárgyalására utazik s bizonyos ideig ott kell maradnia s igy a februári közgyülésen bajosan vehet részt. Az érdekes nyilt levélre e helyen is felhivjuk olvasóink, különösen a városatyák figyelmét.

* **Az ügyvédi kamarából.** A nagyváradi ügyvédi kamara *Vekerdi* Máté ügyvédet Nagyvárad és *Kozma* Endre ügyvédet Szilágy-Somlói székhelylyel folytatólag tagjai közzé felvette

* **Öngyilkos csendőrörsvezető.** Egy f. havi számunkban hirt adtunk arról, hogy *Sárközy* István papmezői csendőr szolgálati fegyverével főbe lőtte magát. Alkalmunk volt az egész szerencsétlen esetet átteki nteni és nekünk ugy tetszik, hogy az egészben egy mély nagy tragikum rejlik. Itélje bár meg az olvasó: Sárközy István vesztét nagy jósága és szivessége okozta. Hogy a mult Karácsonyi ünnepek alkalmával 3 ünnep került egymás mellé, a legénység arra kérte az örsvezetőt, hogy legalább a két fő ünnepen ne kelljen nekik szolgálatba menni. Az örsvezető nem igen katonás lelkü ember s tetszett neki az eszme, hogy a legénység a Karácsonyi ünnepeken ne méregesse az utat, hanem otthon üljön. A szolgálati könyvet azután meghamisitotta s beirta, hogy N. N. pl. nyomozást végeztek — eredmény nélkül Y—Y pedig az éjjeli őröket ellenőrizte. Történt azonban, hogy egy legény, jóságával visszaélve, valami kihágást követett el, a mi miatt az örsvezető megdorgálta, a legény pedig erre följelentette a parancsnokságnál az örsvezetőt a szolgálati könyv meghamisitásáért. A paracsnokság elrendelte a vizsgálatot az örsvezető ellen s a midőn a kiküldött biztos a helyszinén konstatálta a hibát, az örsvezető tudta, hogy mi vár reá, befutott hirtelen a mellékszobába és szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Ez ügyben tegnap előtt ült össze a honvédek és csendőrökből álló vegyes hadbiróság és a szomoru ügyet végleg letárgyalta a felderitett vizsgálati adatok alapján.

* **Budapest sötétben.** A nagy csehországi és szileziai bányász sztrájk kihat Budapest világitására is, a mennyiben a fővárosi gázgyár a szenet éppen azon bányákból szerzik be, melynek bányászai sztrájkolnak. A gázgyár müszaki személyzete kiszámitotta, hogy még két hétig képes magát a meglevő szénkészletből fentartani és azután sötét lesz Budapesten.

* **A 48-as honvéd panasza.** Egy szegény öreg ember, ki végig harczolta a szabadságharczot, árulgatott a Kispiaczon évek óta czukorkákat s ebből tengette életét. Az öreg dolgozni már képtelen, a háboruban meglőtték, s igy huszonhat éven keresztül ilyen módon szerezte meg azt a kis ruhát, a mi megvédte őt a hidegtől s esőtől és azt a kis ételt, ami elég arra, hogy éhen ne haljon. Többször folyamodott a menházba, de hiába, sok oda a pályázó s kevés a hely, az öreg mindig kimaradt. Igy, habár nyomorultan, de mégis csak meg volt egész mostanáig, a mikor is elvettek még az utolsó keresetét is. A rendőrség ugyanis nem tudni mi okból, a szerencsétlen öregnek megtiltotta már azt is, hogy a piaczon áruljon, s igy az öreg a legrémesebb helyzetbe jutott. Koldulni szégyel, dolgozni meg nem tud, pénze nincs amiből megtudna élni, s igy a legnagyobb nyomornak van kitéve.

* **Idegen hangzásu utónevek használása.** Az ország különböző részeiből jelentések érkeztek a belügyminiszterhez arról, hogy a nem magyar ajkuaktól lakott vidékeken még számos olyan idegen hangzásu utónév van használatban, a melyek a M. Tud. Akadémia részéről 1893-ban kiadott s az összes anyakönyvvezetőknek megküldött jegyzékben nem fordulnak elő. A miniszter most fölhivta az összes törvényhatóságokat, hogy az ilyen utóneveket magában foglaló kimutatást hozzá terjeszszék föl.

* **Dicséret a rendőrségről.** A nagyváradi rendőrségről sokszor nyilatkoztak már jól, rosszul s volt is benne rendesen valami igazság. Olyan szegénységi bizonyitványt azonban még nem állitottak ki róla, mint a megyebeli kisjenői körjegyzőség. Egy *Goldmann* Ignácz nevü előállitandó katona kötelest kerestetett az emlitett körjegyzőség, aki állitólag Nagyváradon lakik atyjánál, Goldmann Sámuelnél. A nagyváradi rendőrség azonban nem találta sem az ifjut, sem az atyját. A nevezett körjegyző aztán az ottani kisbiróval kutattatta ki itt Nagyváradon az illetőt s erről értesitette Nagyvárad város katonaügyosztályát. Az átirat eleje elég komikusan a következőkép szól:

Az elmult 1899. év nov. 30-án kelt átiratra való hivatkozással, Goldmann Sámuel Nagyváradon ösmeretlennek találtatott, miután Nagyvárad város mélyen tisztelt és nagyrabecsült rendőrsége Goldmann Salamon (Sámuel) lakását kipuhatolni nem tudta, kénytelen voltam azt a szerény tehetségü kisjenői kisbiróval kipuhatoltatni, ki is a megbizatásban elég fényes eredménynyel járt el, amennyiben Goldmann Salamon volt bottyáni lakost egész jó egészségben Nagyváradon Kálvária-utcza 65. sz. a. megtalálta

* **Jótékonyczélu előadás.** *Hüttemann* Gusztáv, mielőtt bucsut mondana Nagyváradnak, emlékezetessé igyekszik tenni itt tartózkodását s jótékony előadást tart az *önkéntes tüzoltó-egyesület* javára. Igen nemes czélt fog szolgálni ez az előadás, mert olyan jótékony egyesületet segélyez, melynek tagjai valóságos önfeláldozással, sőt nem egyszer élet veszedelemmel szolgálják önzetlenül felebarátjuk érdekét. Azt hisszük, hogy sem az esetleges rossz idő, sem más akadály nem fogja visszatartani városunk közönségét attól, hogy minél tömegesebb megjelenésével közremunkáljon a szép czél érdekében. Amit a közönség ennek az egyletnek ad, azt tulajdonképen saját érdekének áldozza. Az előadás ma este 7 órakor lesz megtartva. — A Hüttemann czirkusz kedden még összes személyzetének felépésével előadás rendez a *Biharmegyei nőegylet* menháza javára is. Az előadást előre láthatólag nagy közönség nézi végig.

* **Támadás revolverrel.** Mult számunkban szó esett arról, hogy Sz. L. gépész egy hivatalnokot megtámadott a Schlauch-park mellett s revolverrel fenyegette. Ugy értesülünk, hogy nagyobb volt a megszeppenés ebben a dologban, mint a valóság. A megtámadás nem féltekenységből történt, hanem a multra kivánt felvilágositást Sz. L. gépész, mit miután megkapott, minden patália nélkül távozott. Okosabb is, hogy igy esett.

* **Fényes bankett.** Harmincz év bármely pályán tekintélyes idő, de csak az tudja értékelni ezt a harmincz évet igazán, aki egy lelkiismeretes vasuti orvos müködésének körét ismeri.

Nehéz dolog oly különböző intelligenciáju paczienturával müködni, annyi különféle igényt kielégiteni, annyi különböző ember bizalmát megnyerni és annyiféle szakjába müködni az orvos tudományoknak, amennyi féle e pályán előfordul.

Bodor Károlynak nem volt nehéz ez a pálya. Önkénytelenül nyujtja felé bizalmát mindenki, akivel érintkezik, munkakedve nem nézi a fáradságot s szaktudását nem meriti ki bármely formája az emberi test nyomorának, mely kezelésére bizza magát.

Kint havas eső szitált, bennt az állomás nagy éttermében találkozott a város intelligenciája s jóleső örömmel nézte azt a szeretetteljes ragaszkodást, mely körülvette az ünnepelt Bodor Károly személyét.

Bodor Károly dr. tiszteletére bankettet rendezett az állomás tisztikara tegnap este, orvosi tanácsadóvá történt kinevezése alkalmából.

A vasut tisztviselőin kivül jelen voltak:

Szmazsenka Ernő, *Tichy* Gyula, *Bozóky* Béla, *Rácz* Mihály, *Földessy* Sándor, *Dr. Baróthy* Akos, *Rees* L., *Barényi* Béla, *Dr. Altmann* Jakab, *Dr. Konrád* Béla, *Stark* Gyula, *Pittoni* Róbert, *Sarkady* Ignácz, *Zsdánsky* László, *Szüts* Sámuel, *Dr. Kováts* Sándor, *Sándor* Albert, *Némedy* Gábor, *Berkovits* Miklós, *Nyiri* István és a lapok képviselői, összesen 70 jelenlevő.

Menu a következő volt:

Hideg hal.
Bélszin pecsenye pástétommal.
Malacz pecsenye.
Sonkás koczka.
Almás lepény.
Zsardinetto.
$^{7}/_{10}$ liter bor.

Pecsenyénél *Bozóky* Béla állott föl s emeli poharát az ünnepeltre. Hivatkozik az ünnepelt több oldalu érdemeire. A negyven éves irói jubileumra, mely szinte oly fényesen sikerült.

Ezután *Rácz* Mihály állott föl. Hivatkozik régi barátságukra s élteti az ünnepeltet.

Dr. *Bodor* Károly válaszol a dikcziókra. Megemlékszik a vasuti alkalmazottakról, mely pálya felelősségteljesebb a katonáénál, terhesebb bármelyiknél s talán legkevésbbé vannak anyagilag ellátva. De azért pontos hivatalnokok s ez adja nekik a tiszteletet. Ő se gyüjtött tőkét pályáján, de a vasuti pályán levők szeretete több neki mint a vagyon.

Ezután még többen szóltak s a hajnali órákig maradtak együtt.

A vacsorát Kriszta Sándor ismert jóságu konyhája kifogástalan pontossággal szolgálta fel, közmegelégedésre.

* **Sétahangverseny.** A 37. gy. e. zenekara *Fiala* karmester vezetése alatt ma azaz vasárnap d. u. 5 órakor sétahangversenyt rendez a Csarnok disztermében. A hangverseny müsora a következő:

1. Uj ! »St. Siusto« induló Hallmayertől.
2. Uj ! Nyitány »Luna asszony« operettéből Lincketől.
3. Uj ! »Buskomorság és könnyelmüség« keringő Iglertől.
4. »Magyar ábránd« Sengertől.
5. »Csak téged szertlek mindvégig« ének Flügelhornra irta Mader.
6. Uj. Egyveleg a Sulamith operából irta Dávidsohn.

* **A főkapitány az orfeumok ellen.** A mult városi közgyülésen dr. *Várady* Zsigmond törv. biz. tag interpellácziót intézett a főkapitányhoz az orfeumok ellen, melyek rendszerint németnyelv énekelnek és igy kulturális tekintetben is csak ártanak. Ezen interpelláczióra most jelentést adott be *Rimler* Károly főkapitány a város polgármesteréhez, melyben előterjeszti hogy a hozzá intézett interpelláczióban kérteket teljesité s megrendszabályozza az orfeumokat. Hogy ezt eddig nem tette, annak oka az, hogy más helyen is megtürik őket és a városnak némi jövedelmet is szolgáltatnak a reájuk kirótt adóban.

* **A katonatisztek fizetésfölemelése.** A P. K. irja: A hadügyminiszter tudvalevőleg e hónap 25-ére tervezte a katonatiszti fizetések fölemelését életbeléptető rendeletek közzétételét. Ez a közlés azonban mindeddig elmaradt. Okát hivatalosan titkolják, de a minisztériumhoz közelebb álló katonai körökben ugy hallani, hogy az utolsó pillanatban *magyar részről* felszólaltak az ellen, hogy a közös hadseregbeli tisztek fizetésfölemelése már most életbe lépjen, előbb, mint a honvédség és csendőrség tisztjeinek a fizetésfölemelése. E szerint tehát a hadügyminiszter be fogja várni, mig a magyar törvényhozás is döntött a honvédtisztek magasabb fizetéséről, ami az erre vonatkozó előterjesztés elfogadásával a költségvetés tárgyalása kapcsán fog megtörténni. Nyilvánvaló, hogy e késedelem folytán a katonatisztek anyagilag nem károsodnak, mert a január 1-je óta járó magasabb fizetést — ha utólag is — de minden esetre megkapják.

* **Ki akar örökbe fogadni.** Egy szegény özvegy asszony, kinek magára nézve isteher az élet, azon kéréssel fordul a társadalom tehetősebb tagjaihoz, hogy egy 7 éves, szép kis barna fiugyermekét fogadnák örökbe, mert maga nem képes neveltetni s eltartani. Czime megtudható a *„Tiszántul“* kiadóhivatalában.

* **Megmérgezett farkasok.** A nagyváradi I. sz. káptalan rontói és alpári erdejében nagyon elszaporodtak a *farkasok* és nagy pusztitást vittek véghez a vadállományban, de meg már a vidék közbiztonságát is szerfölött veszélyeztették. Ezen okokból Biharvármegye alispánja megengedte a kellő óvintézkedések megtétele mellett, hogy az ordasokat mérgezett csalétekkel pusztitsák. Csak néhány nappal helyezték el az alpári erdőben a strychnines lóhust és mint levelezőnk jelenti, tegnap már 5 hatalmas ordas esett áldozatul falánkságának.

* **Vérengző örökösök.** Halálos kimenetelü verekedés történt a napokban Gerjén. A napokban halt meg Gerjén Tóth István jómódu gazdaember, a kit a nagyszámu rokonságon kivül két felnőtt fia és egy menyecske leánya gyászolt. Az öreg Tóth István az egyik fiánál Tóth Lőrinczné́l lakott s innét volt a temetése is. Temetés után a rokonság összegyült a halottas háznál, hogy a szokásos halotti tort megüljék. A jó bor a busuló atyafiakat hamarosan jókedvre hangolta s ily állapotban kezdték tárgyalni az örökösödés kérdését is. A két fiu és a menyecske, illetve férje elkezdtek vitatkozni az elhalt szóbeli végrendelete felett s mindegyiknek volt valami kifogása a neki hagyott osztályrész miatt. Ez a vitatkozás később annyira fokozódott, hogy a két fiu és sógor között tettlegességre került a dolog. Miközben Tóth Antal, Lőrincz testvérét ugy fejbe vágta egy doronggal, hogy az másnap belehalt sebeibe. A jókedvü gyászoló rokonság e vérengzés után rémülve futott szét s maguk a vérengző örökösök is elmenekültek, de ezeket másnap a csendőrség letartóztatta és átadta a bíróságnak. Tóth Lőrincz házában pedig harmadnapra ismét temetés volt, de ekkor már nem voltak olyan jókedvüek a gyászoló atyafiak.

* **Wlassics — amerikai diszpolgár.** Bubics Zsigmond kassai püspök pár év előtt a clevelandi magyar katholikusok óhajára, Kovács Kálmán fiatal lelkészt kiküldötte Clevelandba. Az ifju pap ott nagy buzgalommal teljesitette hivatását és a magyarság érdekében üdvös akcziót fejtett ki. Az egyházközség most uj templom és iskola épitését kontemplálja. Wlassics miniszter levelet irt Kovács lelkésznek, melyben megigérte, hogy kulturális törekvéseit tőle telhetőleg támogatni fogja. Hálából az egyházközség diszpolgárává választotta a minisztert s a diszpolgári oklevelet az erre vonatkozó memorandummal egyetemben nemsokára elküldi neki.

* **Kézrekerült tolvajok.** Három fiatal embert fogott el tegnap a rendőrség, kik a legutolsó két napon négy lopást követtek el. *Szabó* Sándor az első vádlott, ez követte el a lopásokat, a másik két ember biztatására s utmutatására. Az első lopást a Kolozsvári-utczán követték el, ott éjszaka Szabó felment egy nyitott padlásra s egy nagy csomó ruhát leszedett. A második lopást *Sárkadi* Ignácz kárára követték el, kitől egy ezüst czukortartót lopott el Szabó. Rövid idő mulva már egy katonatiszt lakásán járt Szabó, honnan egy zsebkést és két ollót vitt el, majd még később egy másik házból főző edényeket. A rendőrség *Szabót* büntársával *Korpás* Jánossal és *Kovács* Jánossal együtt elfogta. Mind a hárman a lopásokat beösmerték.

* **Megégett gyermekek.** Borzasztó szerencsétlenség történt e napokban Néken. Mint levelezőnk irja, e hó 24-én néhány kis iskolás fiu játszott a falu végen levő szérüskertben. Disznó ütősdit játszottak, és a kis Fazekas Imre meg a Csuri András lettek kiszemelve disznóknak A gyermekek, a mint azt a szülői háznál látták, a két kis fiut lefektették s miután előbb jól meggyomrozták őket, nagy rakás szalmát raktak rájuk, és éppen ugy a mint ezt a disznópörzsölésnél szokás, meggyujotottak két oldalról. Erre a két gyermek a szalma alatt elkezdett jajgatni, de ki nem birtak jönni a szalmaalul, mert az már körüskörül égett. A többi gyermek a nagy tüz láttára szétfutott s ott hagyták a két kis gyermeket az égő szalma között. Szerencsére a közel lakók a tüzet hamar észrevették s nehogy ettől a szérüskertben lévő sok takarmány-féle meggyuladjon, az égő szalmacsomót széthányták s ekkor vették észre, hogy a szalma alatt két kis gyermek fekszik összezsugorodva, ruhájuk is össze volt már égve. A két kis gyermekről az égett ruhát azonnal letépték és nagysokára sikerült a kis Fazekas Imrét még eszméletére teriteni, ellenben a kis Csuri András a nagy füst és égési sebektől már akkor meghalt. A kis Fazekas-fiu égési sebei sulyosak ugyan, de nem életveszélyesek. A szerencsétlenséget előidéző gyermekek szülei ellen gondatlanság miatt meginditották a vizsgálatott.

* **Weissenbacher utitársa.** Az épitkezési válságnak a nagy áldozatokon kivül tudvalevőleg több apró áldozata is van. Ezek közzé tartozik Rohoska Pál épitkező vállalkozó is, a ki már hosszabb idő óta eltünt a fővárosból, hátrahagyván családját és temérdek adósságait. Megszomorodott szivü hitelezői tegnap tartottak értekezletet, a melyben igen erélyes lépésre szánták el magukat. Elhatározták, hogy büntető feljelentést tesznek az eltünt vállalkozó ellen és kérni fogják országos körözését. Rohoska Pál már régen tul van az ország sőt Európa határain is. A napokban levél érkezett tőle nejéhez, a ki itt maradt Budapesten. A levél New-Yorkból kelt. Elmondja a levélben, hogy innen elutazván, minden viszontagság nélkül Londonba érkezett. Az angol metropolisban találkozott a budapesti épitkezési tragédia főhősével, Weissenbacher Endrével. A két hajótörött bajtárs meghatva üdvözölte egymást. A multak szép emlékeinek felidézése közben azonban arra a vigasztaló felfedezésre jutottak, hogy a jelen sem olyan tulságosan kétségbeejtő. — Kitünt, hogy Rohoska Pálnak 20 000 forint készpénzt sikerült megmenteni a nagy hajótörésből és hogy Weissenbacher vagyonának még ennél is tekintélyesebb romjai felett rendelkezik. E felfedezésre mindakettőnek az arcza felderült. Kölcsönösen meggyőzőltek a felől, hogy egyik sem akarja a másikat megpumpolni. Elhatározták aztán hogy társul szegődnek egymásho z, ho

közös erővel inditsák meg a hadjáratot az uj milliók megszerzésére. A nagyreményü társaság — mint Rohoska leveléből kitetszik — már mégis érkezett az európai milliós vadászok Mekkájába Newyorkba. Rohoska hitelezői tehát jól teszik, ha megvárják, mig kliensük vidám milliókkal vagy szomoru tapasztalatokkal megrakodva tér vissza hazájába, mert az országos körözés egyelőre kevés eredménynyel biztat.

x **Óhajtana Ön 100.000 koronát nyerni?** Azon embert akarjuk látni, ki eme kérdésre lelkesedett »igen«-jével ne válaszolna. De az ut és mód a nyerés lehetőségére? ! Sok ut Róma felé vezet, de legbiztosabban bizonyára az, melyet eminentiai pártfogóság kiséretében megkezdünk. Hisz' ő Eminentiája Schlauch Lőrincz dr. bibornok a budapesti poliknikai egyesület kórháza javára rendezett nagy jótékonysági sorsjáték védnökhelyettese, mely sorsjáték legutolsó huzásán a 100.00 korona értékü nagy főnyeremény jut kisorsolásra. Miután alig létezik ember, ki elhalasztja annak lehetőségét, hogy egyetlen sorsjegy megvétele által, melyek ára csak 1 korona, a betétet százezerszer visszakapja, a tisztelt Reménylők figyelmét ama körülményre irányitjuk, miszerint ők egy és ugyanazon sorsjegygyel az előző két huzáson résztvesznek s igy szerencse esetében még további két főnyereményt egyenként 20.000 korona értékben megüthetnek. Tény az, hogy e sorsjáték minden egyes résztvevője saját érdeke ellenére jár el, ha a sorsjegy megvételével csak egy perczet is mulaszt. Sorsjegyek mindenesetre immár nagyon csekély készletben, minden sorsjegy elárusitó helyen kaphatók.

EGYESÜLETEK.

A jogász-egylet ülése. A nagyváradi jogász-egylet tegnap délután a törvényszéki palotában ülést tartott. Az ülésen az egylet elnöke dr. *Ritoók* Zsigmond elnökölt, rajta kivül jelen voltak: Hlatky Endre, dr. Nagy Ernő, Gedeon Ferencz, Bary József, Millye Gyula, dr. Magyary Jenő, Hegyessy Márton, Rádl Ödön, dr. Perjessy Mihály, Popp Aurél, Schütz Albert, Tóth István, Nizsalovszky Endre stb. A gyülés egyedüli tárgya *Rádl* Odön ügyvédnek kiváló felolvasása volt, ki közel három óráig tartó rendkivül érdekes előadásban fejtegette: *A védelemnek a jogkörét, az uj bünvádi perrendtartás értelmében.* A felolvasás végén a jelen voltak a felolvasót lelkesen megéljenezték s elhatározták, hogy az értekezést kinyomtattatják.

IRODALOM.

A franczia kereskedelmi levelezés vezérkönyve, felső kereskedelmi valamint magánhasználatra. — Ilyen czimü iskolakönyv jelent meg a napokban a Franklin-társulat kiadásában Budapesten dr. *Kováts S.* Jánostól, a nagyváradi felső kereskedelmi iskola igazgatójától. Kováts igazgatónak most megjelent könyve mintegy kiegészitője a korábban megjelent franczja nyelvtanának és olvasókönyvének, valamint franczia kereskedelmi szótárának, melyek oly nagy kelendőségnek örvendenek az iskolák körében, hogy rövid idő alatt elfogytak és most készül belőlük a második kiadás. Kováts igazgató, mint értesülünk, most fejezi be a Franklin-Társulat megbizásából készitett franczia-magyar és magyar-franczia iskolai szótárát.

Visszakövetelt irodalmi dij. A *Journal* czimü Párisban megjelenő franczia hetilap — mint már irtuk — ez év elején ezer frankos pályázatot hirdetett tárczanovellára. A beérkezett pályamüvek közül a birálók két novella közt osztották meg a dijat, melyek egyikének a czime Histoire d'enfant (Gyermekhistória) s szerzőjéül *Bon Grivot de Grandcourt* jelentkezett. Mikor a pályanyertes novella a Journal ez évi január 6-iki számában megjelent, több magyar irónak feltünt, hogy a franczia novellában magyar nevek fordulnak elő, a többi közt ez a két név is: Pista és Mari. Ennek kapcsán kutatták a dolgot s mivelhogy a novella meséje is ismerős volt, hamar rájutottak, hogy a kitüntetett novella *Gárdonyi* Géza »Mari néni és Pista bácsi« (Egy hétéves fiu novellája) czimü elbeszélésének szóról-szóra való forditása. A *Journal* most felszólitja a plagizátort, hogy adja vissza az irodalmi dijat, mert különben a birósághoz fordul követelésével.

Igazságszolgáltatás.

Felmentett kereskedők. Hamis bukással s okirathamisitással voltak vádolva *Hirschmann* Árpád és *Röttinger* Jánosné margittai kereskedők. Az volt ellenük a vád, hogy az üzletet még akkor is vezették, mikor már látták, hogy a tartozás jóval meghaladja a vagyont s hogy a hitelezőket kijátszák, hamis tételeket is bevezettek. — A törvényszék azonban a vádakat bebizonyitottnak nem találta s mind a két vádlottat felmentette.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: *Urbán Adolf.*

4585 Adler Hermann zsarolás — részben megváltoztatva.

4811 K. Szabó András lopás — részben megváltoztatva.

4813 Zsibrita Mátyás lopás — helyben hagyva.

4818 Varga Koritán Mihály halált okozott testisértés — részben megváltoztatva.

5219 Bodi István becsületsértés — visszautasitva.

4707 Bark Steva becsületsértés — részben megváltoztatva.

4708 Triff Nikolae vallás elleni kihágás — helyben hagyva.

4828 Kovács Sándor becsületsértés — részben megváltoztatva.

4833 Kádár Mihály közcsend elleni kihágás — feloldva.

4893 Belopotoczky György lopás — helyben hagyva.

Előadó: *Molnár Géza.*

4474 Pap János testisértés — visszautasitva.

4475 Stettner Lajos hatóság elleni erőszak — visszautasitva.

4480 Kovács Gábor hatóság elleni erőszak — helybén hagyva.

4481 Szücs Zachari Lupuluj gondatl. okozott testisértés — helyben hagyva.

4504 Dorogi Mózesné becsületsértés — visszautasitva.

4510 Benye Juon hatóság elleni erőszak — megváltoztatva.

4528 Márk Jánosné gondatlanságból okozott testisértés — helyben hagyva.

142 Pável Paczalos József lopás — részben megváltoztatva.

4485 Ifj. Biró Istvánné becsülétsértés — helyben megváltoztatva.

4490 Szabó Ferencz testisértés — helyben hagyva.

IPARÜGY.

Az ipartestület közgyülése.

Vettük a következő meghivót:

A nagyváradi ipartestület közgyülése ma január 28-án vasárnap délelőtt 9 órakor a tüzoltó őrtanya nagy termében az alapszabály 11. §-a szerint, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, mulhatatlanul megtartatik.

Tárgysorozat:

1. Az előljáróság jelentése az 1897. 1898. és 1899. évek nevezetesebb mozzanatairól.

2. 1899. évi zárszámadás és vagyonmérleg.

3. A számadások vizsgálatáról szóló jelentés és a felmentvény javaslata.

4. Jelentés a megalakult hitelszövetkezetről.

5. Az 1900. évre érvényesitendő költségelőirányzat.

6. Kis Károly és tsai inditványa.

7. A csizmadia ipartársulat inditványa.

8. Az alapszabály 13. és 19. §-ai értelmében az elnök, 30 előljáró, 3 számvevő, 6 előljárói póttag, 30 ipartestületi betegsegély pénztári kiküldött és egy ügyész megválasztása.

Felkérem a tisztelt iparos polgárokat hogy a közgyülésen megjelenni sziveskedjenek„ egyben arról is bátorkodom tisztelettel értesiteni, hogy ezen második határidőre kitüzött közgyülés, tekintettel a tárgysorozat nagy tartalmára, pontban 9 órakor megkezdetik.

Tisztelettel maradtam Nagyvárad, 1900. január 27.

Bertsey György,
ipartestületi elnök.

SZINHÁZ.

Rákosi Viktor a saját darabjáról.

Budapest, január 27.

Fővárosi tudósitónknak alkalma volt *Rákosi* Viktorral, Magyarország legelső humoristájával, *Sipulusszsal*, saját darabjának, a páratlan sikert ért »*Napoleon ö sém*«-nek premiérjéről beszélgetni. A beszélgetés annál érdekesebb volt, mert *Rákosi* Viktor épen akkor jött az előadásról s impozáns ovácziö közvetlen hatása alatt állt.

Munkatársunk azt kérdezte *Rákosi* Viktortól, hogy micsoda impressziókat keltett benne az előadás?

— Az előadás azt az impressziót tette rám, — felelte — hogy a közönség szereti a a vigszinházat általában, szereti a szinészeit, sőt — ha meg van mondva — azt is mondhatom, hogy a szerzők is népszerüek előtte. (A másik szerző *Guthi* Soma.) Előre azzal az érzéssel ment a szinházba: »No ma itt kitünően fognak mulatni.«

Alig emlékezem, hogy valaha életemben ily meleg és hálás közönséget láttam volna. Legkisebb ötletünk se veszett kárba. Mintegy magukba szitták folytonosan nevettek, a szinészeknek néha perczekig meg kellett állniok. Nyilt jeleneteket zajos tapsok szakitottak félbe. Szóval, én a publikummal és a szinészekkel meg vagyok elégedve a legnagyobb mértékben s ennél szebb sikert még álmomban se kivánok magamnak.

— Mit érzett, mikor kihitták?

— Szédületes látvány egy zsufolt ház előtt megjelenni. Kétezer fej felém fordulva, szinte érzem, mintha gőzkazán mellett állnék, forró lehelettük érint, hallom a kiáltásukat, a viharzó tapsot, a szemekből mintha delejes áram futna végig rajtam. S amint föltekintek, három emelet magasságban vannak a végső fokok s élesen csapnak le ránk a kiáltások.

— Meglátta-e ismerőseit?

— Az első felvonás után csak a szabómat láttam. Különös, de nem tudom, hogyan történt. Szemem önkéntelen az első erkély negyedik helyére szegeződött s ott megpillantottam a derék embert, amint büszkén lenézett reám s hatalmas tenyerei csattogva verődtek össze, mintha igy kiáltott volna:

— Ugy-e jól áll rajta az én ruhám.

A második felvonás után kevésbé voltam más az ideges s igen sok ismerősömet fedeztem fel. Egy párnak integettem s azok egész érthető mimikával, kezükkel, szájukkal arczjátékukkal válaszolták:

— Bravó! Diadal! óriási siker! Minden pompásan megy!

— Milyen előérzettel ment a szinházba?

— Előérzetemről beszámolni nem tudok. Különben amennyire beszámolhatok, azt tu-

dom, hogy három nap óta csak szivart ettem s e pillanatban rajtam a nikotin mérgezés nyomai mutatkoznak. Egyébiránt — s ez való — abban a perczben, mikor a rendező megadja a jelt a függöny felhuzásra, az az érzés vesz erőt az emberen, a mit a vivó-teremben a párbaj előtt érez, mikor a vezető segéd elkiáltja: En garde!

* * *

Munkatársunk fölkereste *Ditrói* Mórt is a Vigszinház nagyérdemü és vasszorgalmu igazgatóját. Épen *Makay* Emil barátjának a »Tudós professzor Hatvani«-nak próbáján volt, hangos magyarázatai, tanácsai kihallatszottak a szinpadról. Néhány percznyi időt szakithatott csak, hogy kérdésemre válaszolhasson.

— Szerencsés emberek a szerzők, hogy ugy egymásra találtak. A szövetkezés különben is nagyon jó, egymást egészitik ki az irók, az invenczió, az ötletek a humor, a fordulatok gazdagabbak, megfelelőbbek.

Kétségtelenül örvend igazgató ur a sikernek.

— Büszke vagyok rá, hogy a közönség a mi szinházunkban ily jól érzi magát. Együtt örülök a nézőkkel, a közönséggel s a szinészekkel.

— Igazgató ur! hallatszott ki e perczben a szinpadról a hivó szó s *Ditrói* mentegetőzve sietett vissza a próbára.

SPORT.

A nagyváradi sakkverseny. A nagyváradi sakkör által rendezett versenyben tuvalevőleg több dij fölött nem tudott dönteni a jury, mivel több résztvevő egyenlő eredményt ért el, miből kifolyólag 3—3 partiból álló döntő machet kellett váltaniok. A döntő játszmákat szombaton este 8 óráig kellett az érdekelteknek befejezniök. A vegeredményt f. hó 29-én azaz hétfőn este 5 órakor állapitja meg a jury s ugyanekkor osztják ki a dijnyerteseknek a dijakat. Az elnökség ez uton kéri fel a tagokat, különösen pedig a dijnyerteseket, hogy hétfőn este 5 órakkor a sakkör helyiségében minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR:

Jan. 28. Ev. ref. bál Várad-Velenczén.
Jan. 29. Kereskedő ifjak tánczestélye.
Febr. 3. A katholikus kör tánczestélye a kereskedelmi csarnokban.
Febr. 4. «Az első általános munkás betegsegélyező egylet» tánczestélye a Zöldfában.
Febr. 4. Posta-altisztek tánczestélye a Sasban.
Fber. 11. Református bál a Sasban.
Febr. 17. A nőegylet kalikó bálja.
Febr. 18. A kath. legény-egylet tánczestélye a Zöldfában.
Febr. 24. Tiszti estély.
Febr. 27. A jogászok tánczestélye a kereskedelmi csarnokban.

Tiszti estély. Tegnap tartatott meg a 37. gy. e. tiszti kaszinójának első estélye a Csarnok és a tiszti kaszinó termeiben, mely magába fogadta ez estén az egész előkelő katonai világ minden nagyváradi tagjait és a nagyváradi társadalom számos tagját. A jelenvoltak közt a következők neveit jegyeztük föl:

Asszonyok: Aulich ezredesné, Biszterczky Elemérné, Czvekk Kálmánné, Cseresnyés Albertné, Charitzer őrnagyné, Diamandi Józsefné, Báró Gerliczy Félixné, dr. Fenyő ezredorvosné, György Gézáné, Hlatky Endréné, Huzella Gyuláné, Humel őrnagyné, gróf Karácsonyi Aladárné, gróf Karácsonyi Sándorné, Vass Ernesztin, Kunz Gusztávné, Középessy Károlyné, Kretsi kapitányné, Meskó Boldizsárné, Mihályházy Kálmánné, Moskovits Miksáné, dr. Moskovits Józsetné, Nagy Ferenczné, Noszlopy kapitányné, Papp Oszkárné, Pogány Antalné, Pollák kapitányné, Latscher törzsorvosné, Sebestyén Lajosné, Steiner Arminné, Stipsich ezredesné, Szombathy Istvánné, Vaskó kapitányné, Vanke ezredesné, Winkler főhadnagyné, Wittstok Ernőné, Zathureczky Albertné.

Leányok: Cziffra Olga, Czvekk Ilonka, Cseresznyés Lujza, Cseresznyés Iczuka, Győry Ilona, Hlatky Margit, Középessy Ilonka, Karácsonyi grófnők, Kiss Anna, Müllher Mariska (Pécs), Mihályházi Margit, Örley Annuska, Steiner Kornél, Papp Cosima, Papp Aranka, báró Podmaniczky Emmi, Szombathy Katinka, Serényi Vilma, Sebestyén nővérek, Zathureczky Polika, Zigre Lukréczia.

Próba-bál a Református internátusban. A körös-parti ev. ref. leánynevelő intézetbe tegnap volt a próba-bál, melyen szép és intelligens közönség vett részt. Jelen voltak:

Asszonyok: Bige Gyuláné, Baróthy Sándorné, Csák Máténé, Csapó Lenke, Csengeri Lászlóné Margittáról, Domokos Kálmánné, Fráter Gézáné, Füredi Lászlóné, Frankó Endréné, Gasparik Lajosné, Gyarmathy Kamilla, Gyarmathy Izabella, Hirschmann Edéné, Jelentsik Istvánné, özv. Magyary Gézáné, Nadányi Jenőné, Óo Dezsőné, Rechtné Baufer Zsófi, Szunyogh Lorándné, Sulyok Istvánné, Szemes Lászlóné.

Leányok: Biró Ilona, Böffger Angyalka, Bige Ilon, Betlenfalvi Rózsi, Csengeri Irma, Csák Icza és Ilka, Csapó Lenke, Dancsházy Etelka, Ember Ilonka, Falusi Jolán, Fleischer Etelka, Falusy Erzsébet, Gulácsy Emma, Gyenge Erzsike, Jelentsik Bella, Klocz Mariska, Kopasz Vilma, Kovács Eszti, Miskolczy Ilona, Makkai Erzsi, Milotay Irma, Marienesku Delia, Nagy Ilonka, Nánássy Ida, Nadányi Rózsika, Oláh Mariska, Olasz Irén, Ritoók Emma és Margit, Szlatky Rózsi, Sütő Gizella, Szondy Bella, Simonyi Irén, Sándor Erzsi.

Mulatság Várad-Velenczén, A nagyváradi ev. ref. egyház V.-Velenczén lakó tagjai a Várad-Váralja és velenczei »Népkör« helyiségében (Kolozsvári-utcza 33. sz.) folyó év január hó *28-án* zártkörü tánczmulatságot rendeznek a Velenczén épitendő templom költségeinek fedezésére. Belépti-dij személyenkint 1 korona. Kezdete este fél 8 órakor.

REGÉNY-CSARNOK.

Ötszázezer dollár jutalom.

Regény.

Irta: **Fernand-Hue.** 55

Francziából forditotta — **Ő.**

— György, hivd be Pétert! szólt a parancsnok.

Péter bejött.

— Én elbeszéltem Cornelius urnak Gérard Pál és fia történetét, de a részleteket te jobban fogod tudni. Mondd el az egészet lehetőleg körülményesen, a legapróbb részletekig.

Péter csakugyan pontos és élénk leirását adta azon néhány napnak melyet együtt töltöttek. Cornelius mindig növekvő figyelemmel hallgatta, végre megszólalt.

— Igen, emlékszem; ugy látszik, hogy én azt mind láttam, éreztem, tapasztaltam. Most látom, hogy a mit eddig a képzelet szülemenyének tartottam, mind valóság.

— Én volnék tehát Gérard Henrik?

— No, hogy ha ön az, akkor ugyancsak megnőtt azóta, kiáltott fel a matróz.

— Én meg vagyok győződve, hogy ön az a kit kerestünk, de a visszaemlékezés még nem elég bizonyitók. El kell mennünk ahhoz az öreg búrhoz, ki önt felnevelte, hogy irásba adja az ön megtaláltatásának idejét és körülményeit. Igy azután bizonyitékokkal fölszerelve bátran elmehetünk Amerikába, a hol ön birtokába léphet atyja óriási vagyonának.

— Atyám tehát gazdag volt?

— Nagyon gazdag. Hagyatékát husz-huszonöt millió dollárra becsülik, azonfelül gazdag petróleum forrásai most is naponként óriási hasznot hajtanak.

— De tulajdonképen miért indult az én felkeresésemre, miért jött Afrikába? ön

— Majd később elmondom önnek.

— Értem már, szólt Cornelius hirtelen, a 500,000 dollár jutalom!

E szavakra a parancsnok elsápadt, s a felindulástól reszkető hangon felelt.

— Csalódik, uram! Midőn én vagyonom egy részét feláldozva az ön felkeresésére indultam, hogy birtokába helyezzem, egy oly örökségnek, mely jogosan önt illeti, más ok birt engem erre, nem az ön unoka bátya által kitüzött jutalom. Én kötelességemet teljesitettem ezzel, csak lelkiismeretem szavára hallgattam; azt sokan különösnek tartják, mert nem értik meg.

— Bocsáson meg uram, nem tudtam . . .

— Nekem nem kell öntől semmi.

A látszat igaz, ellenem szólt, de később be fogja látni szándékom tisztaságát. Egyelőre most legfontosabb az ön személyi azonosságának megállapitása. Hol lakik az ön nevelő atyja?

— Nagyon távol innen, egy magányos tanyán.

— Oda fogunk menni.

— Mikor? kérdezte Cornelius aggódva.

— Holnap reggel utazunk a mint már megállapitottuk.

— Már?

— Ha kell várhatunk, egy-két napot mig intézkedéseit megteszi.

— Micsoda intézkedéseket?

— A tábor vezetésének évek átadását. Valakit ajánjon maga helyett Serpa Pinfonak.

— Lehetetlen, uram!

— Miért?

— Én nem hagyhatom el a tábort.

— Hogyan, ön nem jön velünk?

— Megesküdtem . . .

— A körülmények feloldják önt esküje alól, s maga az ezredes lesz az első, a ki indokait megtudva ön az elutazásra fogja rábeszélni.

— Nem, az lehetetlen. De hiszen önöknek nincs is rám szükségük, Ferencz elvezeti önöket.

— Nem megyek, ha ön nem jön.

— Akkor nincs más hátra, mint hogy itt marad.

A parancsnok helyzete igen kényelmetlen volt. Ime, kétségtelenül megtalálta azt, a kit keresett, s most Corneliusnak makacsságig vitt tulságos becsületessége megint hátrálhatja őt czélja elérésében.

— Legyen tehát, itt maradunk, bár a tábori élet nem lehet kellemes egy fiatal leányra nézve. Itt maradunk és követjük önt, bárhová is menne.

Az öröm egy sugara vonult végig a fiafal búr arczán és Margitra nézett, ki szemét lesütve elpirult.

— Engedje meg, hogy kissé visszavonuljak rendezni gondolataimat. Nagyon sajnálom, hogy nem mehetek önökkel, de ön érteni fogja azt parancsnok ur, hogy egy katona, egy becsületes ember rabja a szavának. Itt én vagyok a főnök, s most elhagyjam ezeket az embereket, kik mind csak bennem biznak?

— Igaza van, felelt Parr.

Cornelius szó nélkül meghajtotta magát s távozott.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A szegedi szinügyi bizottság akcziója.

Szeged, jan, 27. (Saját tud. távirata.) A szegedi szinügyi bizottság a már megkezdett akcziójában tovább megy és ma tartott ülésén elhatározta, hogy *ezer forint* pályadijat kér a várostól egy társadalmi szinmü megirására s hasonló cselekvésre hivja föl a városok szinügyi bizottságait is.

A szentesi mandátum,

Szentes, jan. 27. (Saját. tud. táv.) A »Csongrádi Ellenzék« nemrég egy levelet közölt *Vadnay* főispántól, melyben a főispán

arra kéri *Szántó* Lajos [v. elnököt, hogy Molnárt, a Simáék jelöltjét buktassa meg. Ennek ellenében Vadnay főispén koholtnak jelenti ki a levelet. *Gálffy* Lajos, a Simáék főkortese most provokáltatta ezeny nyilatkozatáért Vadnay főispánt és Szántó Lajos választási elnököt.

Kizárt tanuló.

Fiume, jan. 27. *Mauca* nyolczadik gymnazista olasz tanulót, a ki a legutóbbi fiumei olasz tüntetésben részt vett, a susáki gymnásiumból a tanári kar kizárta.

Járványok.

Buenos-Ayres, január 26. Rosárióban hivatalosan konstatálták a bubo-pestis feltépését. Rendeletet tettek közé, a mely a betegek teljes elszigetelését rendeli.

Barczelona, január 26. Tegnap 124 ember halt meg influenzában. (M. T. I.)

KÖZGAZDASAG.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1899. jan. hó 23-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 14.20—13.60. Kétszeres buza 11.——10.60. Rozs 10.80—10.20. Arpa 10.40—10.—. Zab 10.—.—9.40. Tengeri: 9.40.—9.—. Borsó 30.—. Lencse 34.—. Bab 12.80. Köleskása 24.—. Burgonya 4.90. 100 kiló lángliszt 26.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 22.50, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.40, szalma 1.—. Szalonna 92.—, 6 kiló zsup-szalma —12, 150 dkg alom-szalma —08. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus 96.—, öntött gyertya 92.—. Lámpaolaj 88.—. 1 liter ó-bor 1.—. Uj-bor —.80. Pálinka —.64, Szilva-pálinka 1.70. Szesz 1.90. 1 mm. kősó 21.40, nyers fagyu 46.—. olvaszt. fagyu 64.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—.—, magyar gyapju —.—.—. Egy hektoliter ó-bor 66.—, uj bor 46.—, mész 2.40, kemény faszén 3.40, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —.— repcze —.—, dió 40.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 40.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —12, szalonna 1.12, sertéshus 96, juh-hus 68, veres hagyma 16, fog-hagyma 50, bors 1.—, paprika 1.40, barnakenyér 20. Egy liter kőolaj 44, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi január hó 23-ról. Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 140 hltr, árpa 60 hlt, zab 90 hltr, tengeri 250 hltr, burgonya 340 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 75 drb, félhizott 130, sovány 120, süldő 260, malacz 350, hizott marha 8, jármas ökör 230 fejős tehén 180, borju 140, bivaly —, juh és kecske 40, ló 333.

Marha árláblázat 1899. január 23-ról. Egy pár első rendü jármas ökör 590—650, egy pár másodrendü jármas ökör 470—550, egy pár harmadrendü jármas ökör 250—450, 1 drb fejős tehén 90—230. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 150—196. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110—152. 1 drb. veres borju 21—34, 1 drb. fél éves borju 30—40, 1 drb egy éves borju 44—62, két éves borju 62—126. 1 drb hizott sertés 72—116, 1 pár fél éves 28—32, 1 pár egy éves sertés 46—64, 1 pár két éves sertés 68—110. 1 drb igás ló 100—170, 1 pár ökörbőr 34—44, 1 pár tehénbőr 24—34. 1 pár bojubőr 10—16, 1 pár lóbőr 10—20.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 27.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	375.10
Magyar hitel	374.—
Államvasut	325.—
Rimamurányi	334.25
Magyar jelzálog	229.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, január 27.

Buza októberre	7.88
Buza áprilisra	7.78
Uj tengeri	5.—
Rozs okt.	6.48
Zab okt.	5.09
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. január 27-én.

Magyar aranyjáradék 4%	98.50
Magyar koronajáradék	94.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.75
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	93.75
Italmérési jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	99.95
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	162.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.50
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék ezüstben	99.30
Osztrák járadék aranyban	98.75
Osztrák korona járadék	98.50
Osztrák államsorsjegyek	139.25
Osztrák magyar bankrészvény	18.50
Magyar hitelbankrészvény	747.50
Osztrák hitelintézet részvény	750.—
Párisi vista	96.20
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.20
Németbirodalmi márka	118.10
London vista	242.20
20 márkás arany	23.60

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Meghivó.

A „Biharmegyei takarékpénztár« Nagyváradon 1900. évi február hó 10. délután 3 órakor az intézet helyiségében, Kossuth-utczz 19/20. szám alatt tartja meg

XXVIII. évi rendes közgyülését,

melyre a t. cz. részvényesek ezennel tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése s mérleg bemutatásával és határozat hozatal a nyereség hova forditása és intézkedés a felmentvény megadása iránt.
2. Az igazgatóság és
3. a felügyelőbizottság tagjainak megválasztása és a választmány alapszabályszerü kiegészitése.
4. Esetleges inditványok előterjesztése és tárgyalása az alapszabályok 51 szakasza értelmében.

Azon t. cz. részvényesek, a kik a fenti közgyülésen részt venni óhajtanak, tartoznak alapszabályaink 46. szakasza értelmében, három nappal a közgyülést megelőzőleg részvényeiket a Biharmegyei takarékpénztárnál Nagyváradon, vagy pedig a Pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten letéteményezni.

Az évi mérleg és a felügyelő bizottság jelentése mai naptól kezdve az intézet helyiségében megtekinthető és kivánságra nyomtatott példányban a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll.

Nagyvárad, 1900. évi január hó 18-án.

A biharmegyei takarékpénztár
igazgatósága.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállitásokon diszoklevéllel s aranyéremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bárminemü csuzos bántalmai, u. m. köszvény, csuz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasitással **1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér.**

Főraktárak Budapesten: **Török József** ur gyógyszertárában. Király-utcza 12. és dr. **Egger A.** ur gyógyszertárában, Váczi-körut 17. szám. Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszertárában, valamint a készitő

VIDDER GYULA gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesitettnek.

Ugyszintén Nagyváradon: **Irgalmasok gyógyszertára** és **Molnár Lajos gyógyszertárában.**

Hatóságilag engedélyezett végeladás!

DÉRY JÁNOS

üveg- és porczellán kereskedésében Nagyvárad, Olaszi, Fő-utcza.

Az üzlet áthelyezése miatt

mélyen leszállitott áron kiárusittatnak

majolika és *porczellán* diszmüáruk, *étkező*, *teás*, *kávés*, *mozsdó* és többféle *üvegkészletek* és üvegáruk, *lámpák*, *tükrök*, *képek*, *képkeretek*, rendkivüli olcsó és alkalmas

a j á n d é k t á r g y a k

nagy választékban kaphatók, mig a végkiárusitandó tárgyakból a készlet tart.

Ugyanitt saját égetés betfiai mész is megrendelhető bármily mennyiségben.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Tisztelettel

Déry János

A Biharmegyi takarékpénztár
ZÁRSZÁMADÁSAI
1899. évi deczember hó 31-én.

TARTOZIK. **MÉRLEG-SZÁMLA.** KÖVETEL.

Vagyon:	Frt	kr.	Frt	kr.	*Teher:*	Frt	kr.	Frt.	kr.
Pénztári készletek			36372	11	Részvénytőke			400000	—
Váltó-tárcza			1685092	93	Tartalék-alap			75000	—
Jelzálogilag biztositott követelések			95947	80	Nyugdij-alap			15688	88
Lombard-előlegek és kölcsönök			40958	80	Törlesztéses kölcsönök ingatlanokra			22541	64
Értékpapirok és pénznemek			21735	96	Takarékpénztári betétek			2325068	67
Ingatlanok			*411200	—	Hitelezők			65772	40
Adósok:					Átmenő tételek:				
Bankári követelések:					Előre bevett kamatok	27661	88		
Betétünk a Pesti m. ker. banknál	76250	63			Le egyéb bevételezendők	12156	74	15505	14
Folyó számlai adósok · 108230·80					Nyereség-egyenleg			66207	25
» » fedezettel · 509994·95	618225	75	694476	38					
Leltár, teljesen leirva									
			2985783	98				2985783	98

* *Konyári és Sárándi birtokaink eladása folytán 112,700 frtra apad.*

TARTOZIK. **NYERESÉG- és VESZTESÉG-SZÁMLA.** KÖVETEL.

Veszteség:	Frt.	kr.	Frt.	kr.	*Nyereség:*	Frt.	kr.	Frt.	kr.
Üzleti kiadások:					Nyereség áthozat az 1898. évből			1094	41
Irodabér, perköltségek, illetékek, bélyegek, nyomtatványok, nyugdijpótlék és egyéb költségek	9316	27			Tiszta kamat jövedelem			72004	66
Tiszti fizetések:	12107	68			Ingatlanok jövedelme			23653	50
Adók:	11753	16			Jutalékok és különféle jövedelmek			3674	62
Leirások:									
Peralatti követelésekből leirás · 4999.66									
Értékpapir és pénznemekből leirás · 1579.31									
	6578.97								
A már leirt követelésekből befolyt · 5536·14	1042	83	34219	94					
Az 1899. évi nyereség	65112	84							
Ehhez az 1898. évi nyereség áthozat	1094	41	66207	25					
			100427	19				100427	19

Tisztelt közgyülés!

Van szerencsénk jelenteni, hogy a »Biharmegyei takarékpénztár« 1899. évi zárszámadásait és mérlegét részletesen megvizsgáltuk s annak során, nemkülönben az év folyamán több izben foganatositott s az üzlet minden ágára kiterjesztett váratlan vizsgálatok utján is meggyőződtünk arról, hogy az intézet müködése, mind az alapszabályok, mind a kereskedelmi törvények rendelkezéseinek minden tekintetben megfelelt; az üzletvezetés minden ágában pedig mindenkor kifogástalan rendet és pontosságot tapasztaltunk.

A midőn tehát a zárszámadásokban kimutatott vagyon- és teher-tételek helyességét és valódiságát ezennel igazolnók, tisztelettel javasoljuk egyszersmind, hogy a 66207 frt 25 krt tevő tiszta nyereség felosztása iránt előterjesztett igazgatósági inditványt elfogadni s az igazgatóság részére a szokásos felmentvényt megadni méltóztassék.

Végül megtisztelő bizalmukért köszönetünket kifejezve, a felmentvénynek megadását a magunk részére is tisztelettel kérjük.

Nagyváradon, 1899. deczember hó 31-én.

A felügyelő bizottság.

Meghivás.

A Biharmegyei kereskedelmi, ipar és terményhitelbank 1900. évi február hó 18. napján d. e. 9 órakor saját üzleti helyiségében tartandó

XXXI. évi rendes közgyülésére

A közgyülés napirendje.

1. Az igazgatóság jelentése az 1899. évi üzletévről és inditványai a mérleg, zárszámadások és osztalék tárgyában.

2. A felügyelő bizottság jelentése az igazgatóság által készitett zárszámadások és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett inditványok megvizsgálásáról.

3. Az előző tárgyak és az igazgatóság és felügyelő bizottság által kért felmentvény feletti határozathozatal.

4. Az igazgatóság jelentése a nyugdijalap állásáról.

5. A választmány 8 rendes és 1 póttagjának választása.

Nagyvárad, 1900. január 27-én

Az igazgatóság.

Azon t. részvényesek, kik a közgyülésen részt venni kivánnak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 12. §-a értelmében a közgyülés napját megelőzőleg egy hónappal nevükre irt részvényeiket a le nem járt szelvényekkel legkésőbb a közgyülést megelőzőleg 3 nappal a bankpénztáránál letenni sziveskedjenek. A zárszámadások és az erre vonatkozó felügyelő bizottsági jelentés 1900 évi február 10-ik napjától a társulat helyiségében megtekinthetők, sőt a zárszámadások tervezete a részvényesek kivánatára nyomtatott példányban előre megküldetik.

Richter-féle

Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 30 év óta megbizható, **fájdalomcsillapitó bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál** és **meghüléseknél** és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem **igazi népszerü háziszer,** melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.** Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni,** az minden egyes üveget „Horgony" védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint **nem valódit** utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, RUDOLSTADT

cs. és kir. udvari szállitók.

A «Polgári takarék és segélyszövetkezet»

folyó év elején nyitotta meg

5-ik évtársulatát,

melybe résztvenni óhajtók folyó évi április 1-ig mulasztási illeték nélkül vételnek fel. A cyklus 3 évi időtartamra szól. Mindenki tetszés szerint jegyezhet üzletrészeket. Egy üzletrészre hetenként 20 fillér fizetendő. A befizetések hetenként 3-szor, u. m. vasárnap, szerdán és pénteken teljesithetők. A most eszközölt 2-ik évtársulat felszámolásakor minden egyes üzletrész után 2 kor. 54 fill. osztalék lett kifizetve. **A szövetkezet összes üzletrészeinek száma ez idő szerint 40.000.** Jelentkezők mindennap felvétetnek a szövetkezet helyiségében (Kossuth Lajos-utcza 4. sz.)

Meghivó.

A leszámitoló- és jelzálog-bank részvénytársaság

I-sö (csonka) évi közgyülését

1900. évi február 4-én d. e. 10 órakor

tartja meg saját helyiségében (Kishidfő, Lévay-palota), melyre a t. részvényesek tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése.

2. Az 1899-ik (csonka) évi mérleg előterjesztése, inditvány és határozat a tiszta nyereség felosztása iránt, a felmentvény megszavazása.

3. A felügyelőbizottság és 13 igazgató-tanácsos választása.

Nagyvárad, 1900 január 18-án.

Az igazgatóság.

A mérleg és jelentések a kereskedelmi törvény 198. §-a értelmében a közgyülést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

1 főnyeremény 100.000 kor. értéktárgy,

2 főnyeremény egyenkint 20.000 korona értéktárgy stb.,

20% levonással készpénzben nyerhető

a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára rendezett

Nagy Jótékonysági Sorsjáték

egyetlen sorsjegyével.

Minden sorsjegy még három huzáson utánfizetés nélkül játszik, daczára annak egy sorsjegy ára

csak egy korona.

IV-dik huzás visszavonhatlanul

már 1900. február hó 3-án.

Sorsjegyeket a'ánl a

Nagy Jótékonysági Sorsjáték

kezelősége, a Budapesti Poliklinikai Egyesület kórháza javára

Budapest, IV., Kossuth-Lajos-utcza 1.,

továbbá az összes bankok, váltóházak, postahivatalok és a magy. kir. államvasutak személypénztárai és minden dohánytözsde.

Alkalmi vétel! **Olcsó eladás!**

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a helybeli piaczon Zöldfa-utczán, a Grósz M. Menyhért-féle **csődtömeget** megvettem és azt saját czégem alatt eladásra hozom.

Raktáron vannak gyönyörü **ruhaszövetek és selymek, diszkellékek és bársonyok, vásznak, schiffonok, szőnyegek és függönyök,** női- és férfi **fehérneműek, zsebkendők, harisnyák, stb.**

Női felöltőkben nagy raktár.

A felsorolt áruczikkek szigoruan szolid, olcsó szabott árak mellett kaphatók.

Számos látogatásért esedez

kiváló tisztelettel

LEITNER MÁRTON.

Nyomatott a Szent-László-nyomdában Nagyváradon.